

โครงการหลักสูตร “ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา” รุ่น 8

1. หลักการและเหตุผล

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ซึ่งเป็นแผนแม่บทกำกับการพัฒนาอุดมศึกษาของไทย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2551 ได้กำหนดว่า “ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการ (governance and management) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย และอุดมศึกษาในภาพรวม กล่าวคือ หากสถาบันอุดมศึกษามีกลไกการกำหนดทิศทางที่ดีและก้าวหน้า พร้อมการขับเคลื่อนโดยการบริหารคนที่มีประสิทธิภาพแล้ว ภารกิจของมหาวิทยาลัยก็สำเร็จลุล่วงไปได้ บทบาทและความรับผิดชอบขององค์กรสูงสุดในที่นี้คือ “สภามหาวิทยาลัย” มีความสำคัญต่อความเจริญของสถาบัน และผลผลิตที่ดี....”

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวฯ ยังได้กำหนดแนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาล และการบริหารจัดการอุดมศึกษา โดยการจัดตั้งองค์กรหรือกลไกพัฒนาผู้กำกับนโยบาย และผู้บริหาร ในลักษณะเดียวกับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) เพื่อทำหน้าที่พัฒนาผู้บริหารตั้งแต่กรรมการสภามหาวิทยาลัย ไปจนถึงผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย โดยดำเนินการจัดฝึกอบรม ให้ความรู้ จัดเยี่ยมชม สร้างเครือข่ายเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสนับสนุนการสร้างองค์กร และนวัตกรรมกรรมการบริหาร นโยบายและการจัดการ

สถาบันคลังสมองของชาติ ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย โดยโครงการจัดตั้งสถาบันธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย (University Governance Institute: UGI) จึงได้จัดทำหลักสูตร “ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา” (University Governance Program: UGP) สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัย ขึ้น เพื่อให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการที่ดี ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ภายใต้ต้นนโยบายและปรัชญาอุดมศึกษา และประเด็นท้าทายอุดมศึกษาในปัจจุบัน
- 2) เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทของสภามหาวิทยาลัยในการกำกับดูแลการบริหารเงินและทรัพย์สิน การเปิดหลักสูตร และการบริหารงานบุคคล ตลอดจนผลักดันความคิดเหล่านั้นให้บังเกิดผล

- 3) เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ความเสี่ยงในมหาวิทยาลัย
- 4) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยในการออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับต่างๆ (คำสั่งทางปกครอง)
- 5) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง
- 6) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศ

3. ผู้รับผิดชอบ โครงการจัดตั้งสถาบันธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย สถาบันคลังสมองของชาติ มูลนิธิส่งเสริม ทบวงมหาวิทยาลัย

4. ผู้เข้าร่วมหลักสูตร จำนวนรวม 30 ท่าน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย
- 2) เป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย
- 3) เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
- 4) เป็นอธิการบดี
- 5) เป็นประธานสภาคณาจารย์
- 6) เป็นนายกสภาคณาจารย์เก่ามหาวิทยาลัย
- 7) เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้แทนต่างๆ (กรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งเลือกตั้งจากผู้บริหาร ระดับคณบดีหรือเทียบเท่า กรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งเลือกจากผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย ที่มีใช่คณาจารย์ประจำ กรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งเลือกตั้งจากคณาจารย์ประจำ หัวหน้า ส่วนงานหรือเทียบเท่า)
- 8) เป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย
- 9) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์สูง ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐวิสาหกิจ องค์กร มหาชน หรือบริษัทมหาชนจำกัด

5. วิทยากร

วิทยากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงทั้งจากภาครัฐและเอกชนที่มีความรู้ และความเข้าใจในบริบทอุดมศึกษาเป็นอย่างดี

6. ระยะเวลา สถานที่การศึกษาอบรม และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

การเข้ารับการอบรมในหลักสูตรรุ่น 8 นี้ ใช้เวลาทั้งสิ้นรุ่นละ 35 ชั่วโมง (7 วัน) ณ ชั้น M โรงแรมปทุมวัน ปริ๊นเซส ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ตามวันและเวลา ที่ระบุในกำหนดการ

ในการเข้าร่วมในหลักสูตรนี้ ผู้เข้าร่วมหลักสูตรจะต้องเข้าหลักสูตรครบเต็มเวลาของการอบรมในหลักสูตรทั้งหมด ในกรณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมหลักสูตรในเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งได้ ผู้เข้าร่วมหลักสูตรสามารถขอเข้ารับการอบรมในเนื้อหาส่วนที่ขาดนั้นได้ในหลักสูตรรุ่นถัดไป ทั้งนี้ การเข้าร่วมหลักสูตรเต็มเวลาของการอบรมในหลักสูตรทั้งหมดเป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาการสำเร็จหลักสูตร และการได้รับเกียรติบัตรหลักสูตร

7. ค่าลงทะเบียน 50,000 บาท ต่อ 1 ท่าน

8. เนื้อหาหลักสูตร

หลักสูตรนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 10 ส่วน

ส่วนที่ 1 : บทบาทและหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย

1) บทบาทและหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วยบทบาทหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยตามหลักธรรมาภิบาลและการกำกับดูแลอุดมศึกษาที่ดี และบทบาทหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การทำหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับสภามหาวิทยาลัยและการดำเนินงานต่างๆ เช่น นโยบายของกรรมการสภามหาวิทยาลัย การดำเนินงานของกรรมการสภามหาวิทยาลัย โครงสร้างของกรรมการสภามหาวิทยาลัย เป็นต้น ตลอดจน สำนักงานสภามหาวิทยาลัย และ เลขานุการสภามหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ภายใต้บริบทการสร้างศรัทธาและวัฒนธรรมการทำงานที่ดีของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ส่วนที่ 2 : บทบาทสภามหาวิทยาลัยในการกำกับคุณภาพวิชาการ : การอนุมัติการเปิดสอนหลักสูตร การศึกษาและคุณภาพงานวิจัย ครอบคลุมประเด็นต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การขออนุมัติหลักสูตร กระบวนการพิจารณาอนุมัติหลักสูตร วิธีปฏิบัติที่ดี ในการกำกับดูแลการเปิดหลักสูตรใหม่ และการปิดหลักสูตร เป็นต้น

ส่วนที่ 3 : บทบาทของสภามหาวิทยาลัยในการกำกับการบริหารการเงินและทรัพย์สิน ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับการจัดสรรและอนุมัติงบประมาณ การหารายได้ การบริหารการลงทุน แนวทางการกำกับดูแลด้านการเงินและทรัพย์สินมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีปฏิบัติที่ดีในการกำกับดูแลการเงินและทรัพย์สินมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ส่วนที่ 4 : บทบาทสภามหาวิทยาลัยในการบริหารงานบุคคล ครอบคลุมการพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆ โดยมุ่งเน้นขีดสมรรถนะการทำงาน การสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัย (Succession planning) ตลอดจนการพัฒนาคณะกรรมาธิการในมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 : กฎหมายและวิธีปฏิบัติที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยควรทราบ ครอบคลุมประเด็นต่างๆ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา กฎหมายปกครองที่นำมาใช้กับสถาบันอุดมศึกษา บทบาทของสภามหาวิทยาลัยในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และการติดตามการบังคับใช้ ความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัย ประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง และตัวอย่างคดีพิพาทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง เป็นต้น

ส่วนที่ 6 : มหาวิทยาลัยกับคดีพิพาทในศาลปกครอง ครอบคลุมประเด็นต่างๆ คือ ความหมายของคดีปกครอง หน่วยงานทางปกครอง คำสั่งทางปกครอง กฎหมายปกครองที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย คดีปกครองที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย ประเด็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง เป็นต้น

ส่วนที่ 7 : บทบาทสภามหาวิทยาลัยในการกำกับการบริหารความเสี่ยงในมหาวิทยาลัย ครอบคลุมประเด็นความเสี่ยงในมหาวิทยาลัยด้านต่างๆ (การเงิน บุคลากร วิชาการ ภาพลักษณ์องค์กร) การบริหารและกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ส่วนที่ 8 : การประเมินสภามหาวิทยาลัย ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยควรทราบเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาตนเองของสภามหาวิทยาลัย กรรมการและนายกสภามหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 9 : วัฒนธรรมการทำงานในสภามหาวิทยาลัย ครอบคลุมบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยกับผู้บริหารมหาวิทยาลัย (อธิการบดี) การสร้างธรรมาภิบาลในสภามหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 10 : การวิเคราะห์กรณีศึกษา (Case Study) เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทการทำหน้าที่ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง มีความพร้อมในการทำหน้าที่ และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาที่มาสู่สภามหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำงานเป็นทีม และคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรมีโอกาสดูแลเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ประสบการณ์ และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสภามหาวิทยาลัย โดยการทำงานแบบคิดวิเคราะห์ร่วมกันเป็นกลุ่ม และนำเสนอผลของกรณีศึกษา

9. ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมหลักสูตรจะได้รับ

- 1) มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามหลักการธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ดี และแนวทางการกำกับดูแลอุดมศึกษาที่ดีในประเด็นเฉพาะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจหลักของมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเงินและทรัพย์สิน การเปิดหลักสูตรใหม่ และการบริหารงานบุคคล ซึ่งจะส่งผลดีต่อการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2) มีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศต่างๆ ของมหาวิทยาลัย (คำสั่งทางปกครองของสภามหาวิทยาลัย) มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 3) มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง และบทบาทของศาลปกครองในการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น
- 4) มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ในเรื่องจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผลประโยชน์ทับซ้อน และประเด็นท้าทายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยในบริบทปัจจุบัน
- 5) มีโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายระหว่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยของประเทศ ไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุดมศึกษาไทยต่อไปในอนาคต